

Eörsi István

Reggeli telefon

Szerdán, éjfél után a Petőfi rádió stúdiójában meghallgatom saját bejátszott mondókámat az Írószövetségről. Olykor helyeslően bólintok: „Aki Horthy vagy Rákosi korában publikált egy elvtársi klapanciát vagy Kádár első éveinek inséges

idejében egy forradalmi munkás-paraszt szösszenetet, az életfogytiglan tag lehetett, ami Irodalmi Alap-tagsággal és ennek megfelelő szociális juttatásokkal járt” – ez a mondat például visszafogott tényszerűsége folytán örömmel tölt el. Utána egy vendéglőben bécsi tányérhúst fogyasztok, majd – fél három fe-lé, már odahaza – kisüsti szilvapálinkával szoktatom magam a lefekvés gondolatához.

Negyed nyolckor felsír a telefon. „Eörsi? – kérdi egy férfiú –, itt Tárkony Gábor.” (Nem ezt a nevet mondja.) Ismerem valahonnan. Jó volna felébredni. Ő segít ebben: „Nagyon vigyázz, ha ma kimégy az utcára. Esik, csúszós a járda, eleshetsz, és akkor tiszta vér lesz a pofád.” Áhá. Halk gyanú ébred bennem, hogy íróval akadt dolgom. Ő folytatja: „Meg egyébként is tiszta vér lesz a pofád, ha találkozunk, mert én beverem. Véres cafattá verlek, öregem, érted?” Ezt nem nehéz megérteni. Ki ez a Tárkony? Mindenesetre köszönök neki. A jelek szerint tegeződünk. „Szervusz – mondom. – Mi baj?” – „Hogyhogy mi baj? Most olvastam a Népszavában a gyalázkodásodat az Írószövetségről...” – A Népszavában – gondolom –, de jó, máris leköztél, holnapra vártam. „Ide figyelj, én vagyok ott az egyetlen munkás...” – így ő. Nekem most meg kellene kérdezniem, hogy hol egyetlen munkás ő? Az Írószövetség ezerkétszáz tagja között? Vagy a választmányban? És miért mondja ezt nekem? Majd megtudom. „Ide figyelj, én még mindig jó erőben vagyok, ilyenek az izmaid, érted, az összes fogat kiverem a pofádból.” – „Már többen ígérték nekem ilyesmit a telefonon át, de te vagy az egyetlen, aki a nevedet is bemondod.” Ezt elismerésnek szánom. Ő nem így értelmezi. „Nem tűröm, hogy kifigurázz. Én vagyok az egyetlen munkás, csak rám vonatkozhat...” – Micsoda? – kérdem álmélkodva –, én egy szót sem írtam munkásokról. „Nem tudod, mit írsz – válaszolja –, és írni se tudsz, ezt mindig tudtam.” És már olvassa a fenti mondatot a klapanciákról és szösszenetekről. „Először is – mondja – klapanciát Rákosiról te írtál.” Ez igaz. Mondjam neki, hogy azt én leültem, ezenkívül írtam mást is? De máris folytatja: „Szösszenetet Kádár első, inséges éveiben én írtam...” Mégis közbevágok: „Jó, jó, de hol írtam a munkásokról?” – „Itt van, ni: „...forradalmi munkás-paraszt szösszenet” – és elnémul. „Ó, jaj – mondom –, alakult itt, tudod, 56 novemberében egy hatalmi szerv, forradalmi munkás-paraszt kormány, így hívták. Emlékszel?” – „Vigyázz, ha meglátsz – mondja szelídebben –, mert pacallá verlek!” – „Hol vigyázzak, ha nem ismerlek meg?” – „Dehogynem” – feleli. Ekkor feldereng a képe, hatvanas évek, ott ül a Luxor kávéházban, borostás, bánatos és mindig van nála egy-két novella. „Jól megcáfoltad, amit rólatok írtam” – mondom. – „Véresre verlek – közli most már bágyadtabban –, pedig megcsókoltalak, amikor szabadultál.”